

Tale – Hedring av kunstnere fra Kautokeino i kommunestyremøte 19.02.2026

God dag alle sammen, og hjertelig velkommen til alle inviterte kunstnere og kulturarbeidere.

Kultur er limet i samfunnet vårt. Den gir oss språk, identitet og stolthet – og skaper fellesskap på tvers av generasjoner. Kultur gir unge trygghet til å uttrykke seg, styrker ytringsrommet og bidrar til både trivsel, helse og demokrati. Samtidig er kultur en viktig næring som skaper arbeidsplasser, tiltrekker mennesker og gir framtidstro.

Kort sagt: Kultur bygger mennesker, lokalsamfunn og framtid.

I dag samles vi for å hedre kunstnere fra Kautokeino som de siste årene har løftet Sápmi og kommunen vår helt ut på den internasjonale scenen. Kautokeino er ifølge Kulturindeksen Norges kulturkommune nummer én – en tittel som er skapt av dere kunstnere gjennom mange års arbeid og kunstnerisk styrke.

Aldri før har så mange kunstnere fra Guovdageaidnu hatt så stor nasjonal og internasjonal gjennomslagskraft. Dette er ikke enkeltprestasjoner, men en bølge – en kulturkraft i bevegelse.

Det samsvarer med kommunens samfunnsplan, som slår fast at kultur, språk, identitet og kreative næringer er grunnmuren for Kautokeinos utvikling. Planen sier at kommunen skal

- løfte samisk språk og kultur,
- skape rom for kunstnere og kulturutøvere, og
- styrke kultur som motor for utvikling, arbeidsplasser og stolthet.

Dette er et ansvar vi tar på alvor.

Og i dag er flere av kunstnerne som gjør dette mulig – i praksis – samlet her sammen med oss.

De inviterte kunstnere er:

Máret Ánne Sara, visuell kunstner og forfatter

Hun er en av de mest betydningsfulle kunstnerne i samisk samtidskunst. Hun kombinerer et sterkt politisk uttrykk med rå estetisk kraft, forankret i reindriftas virkelighet og samiske livsverdener.

Med den monumentale installasjonen *Goavve–Geabbil* i Tate Moderns Turbine Hall – som første samiske og første norske kunstner i dette ikoniske rommet – løftet hun samisk kunst inn på den globale hovedscenen.

Som forfatter og tydelig samfunnsstemme utfordrer hun maktstrukturer og koloniale narrativer. Gjennom sitt modige kunstnerskap har hun åpnet dører for en ny generasjon og endret hvordan verden ser på samisk kunst.

Elle Sofe Sara – koreograf, filmskaper og regissør

Hun er en av de mest nyskapende kunstnerne i Sápmi i dag. Hun forener dans, film, scenekunst og joik i et uttrykk som er både moderne og dypt forankret i samisk tradisjon.

Vástádus eana har reist fra Kautokeino til store scener i Europa og USA, og regnes som et av de viktigste joik- og danseverkene i vår tid. Med *Láhppon* på Den Norske Opera & Ballett viser hun hvordan samisk scenekunst naturlig hører hjemme også på de største nasjonale scenene.

Og nå, med spillefilmen *Árru* – verdens første joikdrama – som har premiere i disse dager på Berlinale, Internasjonal Filmfestival i Berlin, tar hun samisk estetikk og fortellerkraft inn i den globale filmverdenen.

Elle Sofe er ikke bare en kunstner i front, men også en viktig mentor og inspirasjon for unge skapere i hele Sápmi.

Sara Margrethe Oskal – regissør, dramatiker, skuespiller, forfatter og filmskaper

Hun er en allsidig og viktig stemme i samisk kunst. Hun jobber med teater, film, litteratur og scenekunst, og har en sterk evne til å formidle samisk kultur, humor og menneskelige relasjoner på en nær og ærlig måte.

Teaterstykket *Sámi bucketlistu* viser både varme og satire, og treffer publikum fordi det handler om livet slik mange kjenner det. Som skuespiller i *Heajastallan* og som regissør av filmen *Eallogierdu* viser hun hvor bred og trygg hun er i uttrykket sitt.

Hun skriver historier som betyr noe, som gir rom for ettertanke og som berører. Med sitt arbeid er hun blitt en av de mest sentrale samiske historiefortellerne i vår tid – både på scene, på film og i bøker – og hun inspirerer mange unge til å tro på egne fortellinger.

Ken Are Bongo, filmregisør, filmfotograf og filmskaper

Han setter et moderne samisk blikk på filmverdenen og inspirerer en hel generasjon.

Han er blant de mest erfarne samiske filmfotografene, og en visuell historieforteller med tydelig signatur. Han har fotografert alt fra spillefilm til store TV-serier, og gir en profesjonell, identitetssterk representasjon av samiske miljøer og landskap. Som regissør har han markert seg med *Ciao Ráhkis!* – og kunstprosjektet *Post Capitalist Architecture TV* vises internasjonalt. Han bygger bro mellom dokumentar, kunstfilm og TV-drama, og er med på å definere en ny samisk filmestetikk.

Elle Márjá Eira, regissør, artist, musiker og filmskaper

Hennes arbeid bringer samisk kunst inn i nye rom. Hun står i krysningspunktet mellom film, musikk, joik og visuell kunst. Hun forener tradisjonelle uttrykk med moderne filmatiske virkemidler, og skaper sterke naturskildringer og emosjonell dybde. Med *Stolen* nådde hun et globalt publikum og fortsatte å prege 2025–2026. Som operaregissør med *Jordens hjärta* viser hun at samiske uttrykk har en naturlig plass også i Europas store kulturhus.

Per Josef Idivuoma – filmregissør, manusforfatter, produsent og filmskaper

Han er en nøkkelfigur i dagens samiske filmfelt. Som regissør, manusforfatter og produsent bygger han fagmiljøer, løfter fram nye stemmer og utvikler et moderne, samiskledet filmunivers gjennom Forest People.

Med prosjekter som *Heajastallan*, hvor han var co-produsent, og som manusforfatter, regissør og produsent i kortfilmen *Vieljažagaid iežaska jáhkku* og er i gang med utvikling av en TV-serien om Alta-aksjonen, arbeider han med historier som speiler, utfordrer og styrker Sápmi. Hans strategiske og langsiktige arbeid gjør det mulig for flere samiske fortellinger å nå både norske og internasjonale skjærmer.

Lisa Marie Kristensen – filmprodusent og filmskaper

Hun er en sentral kraft i den nye samiske filmboomen. Som produsent og co-produsent har hun spilt viktige roller i flere større produksjoner, og hun utvikler samtidig nye filmprosjekter med internasjonalt potensial. Hun står for struktur, kvalitet og solid gjennomføringsevne, og representerer en ny generasjon samiske produsenter som bygger både bransje og filmfaglig infrastruktur i Finnmark.

Hun er også produsent for *Girls*, et kommende samisk filmprosjekt som er under utvikling og allerede presentert i Sámi Films Rising. Prosjektet viser hvordan hun er med på å forme den nye samiske filmboomen og åpner dører for unge som ønsker seg inn i filmfeltet.

Ravna Carita Eira, dikt og låtskriver, dramatiker og librettist

Hun er poet, dramatiker og librettist med stor språkfølelse og klar visjon. Hun har skrevet librettoen til *Eatnama váibmu* som hadde urpremiere på Kunglig Operans i Stockholm i fjor., og har markert seg i flere andre scenekunstprosjekter. Arbeidene hennes forener lyrisk kraft, politisk bevissthet og levende forbindelse til samisk tradisjon og samtid – en stemme som setter varige spor.

Hilde Skancke Pedersen, visuell kunstner

Hun har livslangt og banebrytende kunstnerskap innen visuell kunst, tekstil og scenekunst – og for det monumentale verket som nå skapes til regjeringskvartalet.

Hun er en tungvekt i samisk og norsk samtidskunst. I tiår har hun utviklet et sterkt kunstnerskap innen visuell kunst, tekstil, scenografi og dramatikk. Med offentlige verk, store utstillinger og nå et monumentalt arbeid til regjeringskvartalet, er hun en av de viktigste i Sápmi – og en som har banet vei for nye generasjoner.

Åse Kathrin Vuolab, filmseriekaper og regissør

Hun er en av de mest spennende nye fortellerstemmene i samisk film- og TV. Som serieskaper, manusforfatter og regissør av *Heajastallan* viser hun at samiske historier hører hjemme i internasjonale dramaserier. Hun kombinerer humor, varme, identitet og samfunnsspørsmål på en måte som når bredt – både til unge seere i Sápmi og til et globalt publikum. En tydelig stemme for ny samisk TV-dramatikk.

Vi skal løfte opp helheten:

Kautokeinos kulturkraft bygger ikke bare på de kunstnere vi har framhevet i dag. Den bygger på et helt folk. På et helt kulturøkosystem som strekker seg langt bak oss – og langt framover.

Vi skal derfor gi anerkjennelse, heder og ære til **alle dem** som gjennom generasjoner har formet Guovdageaidnu til det kulturelle hjertet i Sápmi:

- joikere, sangere og vokaltradisjonsbærere, som har båret språket og historiene videre gjennom tonene våre
- skuespillere og fortellere som har gjort scenen, filmen og teatret samisk
- musikkband og grupper som i tiår har fylt saler og telt og ungdomsklubber med lyd og energi
- billedkunstnere og visuelle kunstnere som har satt farge på landskapet, på institusjonene og på bevisstheten vår
- duodjikunstnere som holder en av verdens eldste og mest presise kunstformer levende
- forfattere og poeter som gir oss ord for livet i Sápmi

- folk i filmbransjen – fra teknikere og produsenter til statistene og kulturarbeiderne som får hjulene til å gå rundt
- arrangører, ildsjeler og frivillige, som står bak alt fra små kulturkvelder til de store begivenhetene
- lag og foreninger, som er bærebjelkene i lokalsamfunnets kulturliv
- og kulturinstitusjonene våre:
 - *Samisk Musikkfestival*
 - *Samisk Filminstitutt*
 - *Beaivváš Sámi Našunálateáhter*
 - og mange andre arenaer som gjør Guovdageaidnu levende, synlig og stolt.

Alle disse er fundamentet.

De er røttene.

Uten dem – ingen kunstnerboom som vi opplever.

Jeg vil også løfte fram en gruppe som ofte får for lite oppmerksomhet, men som er helt avgjørende for framtiden vår: **barna og ungdommene – og de som jobber tett med dem.**

Kautokeino kommune har et ungdomsarbeid av høy kvalitet, ledet av en ungdomskoordinatorer som hver uke skaper aktiviteter, møteplasser og trygge rom der unge kan prøve seg, uttrykke seg, lære og vokse. Her får de synge, danse, filme, skape, skrive og utforske hvem de kan bli.

Det er her spirene starter.

Det er her neste generasjon kunstnere finner selvtillit, inspirasjon og muligheter.

En stor takk til **Ánna-Katri** og **Anthoni** for den fantastiske innsatsen dere gjør for kommunens barn og unge. Dere bygger framtida – hver eneste uke.

Dette arbeidet er ikke bare viktig –
det er kulturarbeid av høyeste klasse. Det er samfunnsbygging. Det er framtid.

Hvorfor er dette så viktig?

Når vi hedrer våre kunstnere i dag, så hedrer vi ikke bare enkeltpersoner.
Vi hedrer en kulturarv, en samtid, og en framtid.

Vi hedrer:

- joiken som aldri ble stille
- duodjien som aldri ble forlatt
- språket som alltid fant nye stemmer
- scenene våre, teltet, lavvuen, studioene, ungdomshusene
- og alle som gjennom arbeid, vilje og stolthet har brakt kulturen hit vi står i dag.

Kautokeino er Norges kulturkommune nummer én fordi kulturen ikke bare er noe vi har — den er noe vi er.

Lounge Sápmi – en av våre viktigste rekrutteringsarenaer

I denne sammenhengen er det helt naturlig å løfte fram Lounge Sápmi, som har blitt en av de viktigste lavterskelarenaene for unge talent i Kautokeino.

Lounge Sápmi er et samisk musikk- og kulturkonsept der unge musikere, joikere og kulturutøvere kan prøve seg på scenen i et varmt, inkluderende og trygt miljø. Hver måned arrangeres det intimkonserter og jam sessions, og terskelen for å delta er lav – her er alle velkomne, uansett nivå.

Konseptet drives fra Davvi Division, et pulserende kulturstudio midt i Kautokeino, der ung kunst, musikk og scenekunst står sterkt. Lounge Sápmi har blitt et sted der unge kan vokse, knytte kontakter, finne mestring og få fotfeste i det profesjonelle kunstmiljøet.

For mange unge i dag er Lounge Sápmi det første stedet de tør å gå opp på en scene. For andre blir det en dør inn i et større kunstnerliv.

Dette arbeidet betyr enormt mye for rekruttering av nye samiske artister og for å holde kulturen levende og pulserende.

Lounge Sápmi skaper framtidens artister – og framtidens kulturkommunen Kautokeino.

Stor takk til **Inger Johanne Oskal, Anthoni Hætta** og **Anna-Katja Helander** bak Lounge Sápmi.

Dáiddadállu – hjertet i den moderne samiske kunstboomen

Vi kan ikke nevne disse kunstnerne uten å løfte fram **Dáiddadállu**, kunstnerkollektivet som har skapt et unikt fagmiljø og et hjemmehørende kunstnerisk økosystem. De har gjort Guovdageaidnu til et av Nordens sterkeste kunstneriske kraftsentra.

At kollektivet nå får fast statsstøtte på 2 millioner kroner årlig er en tydelig nasjonal anerkjennelse. Og den er høyst fortjent. Dáiddadállu er i dag ikke bare et lokalt regionalt kulturmiljø – det er en aktør som regjeringen selv fremhever i nasjonale satsinger. I regjeringens pressemelding om styrking av samisk næringsliv foreslås det 1,2 millioner kroner til drift av det nye eksportkontoret NANU – Sámi Arts International. Dette kontoret er etablert av Dáiddadállu i samarbeid med Riddu Riđđu, og skal fungere som en samiskledet plattform for internasjonal synliggjøring og eksport av samisk kunst.

Regjeringen gjør det klart at slike satsinger skal styrke den samiske kreative næringen og legge til rette for økt internasjonal samarbeid og synlighet. Dette betyr at Dáiddadállu sitt arbeid i Kautokeino nå ligger til grunn for nasjonal politikk, og inngår i regjeringens strategi for å styrke samisk kultur, næringsliv og kunstnerøkonomi.

Guovdageaidnu som veiviser – kulturelt, politisk og identitetsmessig

Guovdageaidnu viser vei – kulturelt, politisk og identitetsmessig. Gjennom alle disse kunstnerne, og gjennom verkene de skaper, ser vi hvordan samfunnsplanens mål blir virkeliggjort i praksis: - samisk kultur lever og vokser, - kulturen er en motor for utvikling, - kunst og språk er fundamentet for framtida.

Dette er også kjernen i Kautokeino kommunes egen visjon: å være veiviseren – Ofelaš – i Sápmi. Guovdageaidnu følger ikke bare kulturutviklingen – vi leder den. Vi går foran, viser retning og åpner rom for de som kommer etter.

Til alle dere kunstnere og kulturarbeidere: Dere bærer Sápmi inn i nye rom. Dere bærer Guovdageaidnu ut i verden. Og dere gjør oss alle stolte.

På vegne av hele kommunen vil jeg takke dere for arbeidet, engasjementet og kraften dere bidrar med – til kulturen, til identiteten vår og til framtidens generasjoner.